

KVÆLSTOFSTRATEGI TIL VINTERRUG OG TRITICALE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Første kvælstoftildeling i vinterrug og tritcale skal ske ved begyndende vækst. I svagt udviklede marker, bør en lidt større mængde udbringes ved første tildeling end normalt.

En tilpasset kvælstofstrategi skal sikre, at afgrøden får tilstrækkelig med kvælstof gennem hele vækstsæsonen, men samtidig ikke så meget, at risikoen for bl.a. lejesæd øges.

Især i det vestlige Danmark blev vintersæden mange steder sået relativt sent i et dårligt såbed og et meget vådt efterår, og derfor har mange vintersædsmarker udviklet sig dårligt, og her ved indgangen til foråret fremstår markerne svage. Vinterrug og tritcale er derfor generelt så svag, at vi anbefaler at øge kvælstofmængden ved første tildeling.

Tidspunktet for tilførsel af kvælstof til vinterrug og tritcale har normalt ikke så stor indflydelse på udbyttet, men det kan påvirke proteinindholdet og risikoen for lejesæd. Landsforsøg viser dog, at hovedparten af kvælstoffet skal være udbragt inden afgrøden begynder at strække sig (omkring st. 30). Ellers går det ud over udbyttet.

I tabellen er vist forslag til strategier for kvælstoftilførsel i vinterrug og tritcale.

	Vegetationsindeks, NDVI ¹⁾	Primo marts, kg N/ha	Ca. 1. april (st. 30), kg N/ha ²⁾
Kraftige marker	Over 0,75	40	Resten
Middel	0,50-0,75	60	Resten
Tynde marker	Under 0,50	80	Resten

¹⁾ Vegetationsindekset NDVI kan ses på CropManager eller CropSat.

²⁾ Hvis der vælges en tredelt strategi – f.eks. ved ønske om graduering af sidste tildeling -

gemmes ca. 40 kg N, som udbringes i st. 32-34 (ca. 1. maj).

Som hjælp til at vurdere, om afgrøden er kraftig, kan man se vegetationsindekset på [CropManager](#) eller [CropSat.dk](#).

Hvis man vælger en todelt strategi, skal vinterrug og tritcale færdiggødskes med resten af kvælstoffet i sidste halvdel af april (omkring stadium 30).

En tredeling vil reducere risikoen for lejesæd og øge proteinprocenten i kernen en lille smule i forhold til en todeling, men det vil kun have minimal betydning for høstudbyttet. En tredeling af kvælstofmængden giver desuden mulighed for at omfordele sidste kvælstoftilførsel.

Tidlig tilførsel af kvælstof er vigtigere i vinterrug end i vinterhvede, men så længe tildeling sker inden 1. april, koster det sjældent udbytte. Jo mere kvælstof der tildeles tidligt, jo lavere bliver proteinprocenten og risikoen for lejesæd øges. I svage marker bør kvælstofmængden øges lidt.

Anden tildeling sker medio april. Flydende gødning eller andre amidholdige gødninger skal udbringes 8-14 dage før, fordi de skal omdannes til ammonium, før de virker.

Tredje tildeling kan ske fra st. 32 med fuld udbytteeffekt. Tredelingen kan sikre et lidt højere udbytte og proteinindhold end en todeling. Tredeling er derudover en god strategi, når man ønsker at omfordele kvælstof efter væksten på de enkelte marker.

GØDSKNING MED HUSDYRGØDNING

Gylle til vinterrug og tritcale bør udbringes ved begyndende vækst i foråret for at minimere køreskaden.

Første tildeling sker ved begyndende vækst forår. Det kan ske på arealer, hvor der er let frost om morgenen, men bemærk kravet om, at jorden skal være er optøet i dybden i løbet af dagen.

Hvis den første tildeling sker i form af gylle, bør der suppleres med en mindre mængde handelsgødning med et højt svovlindhold – f.eks. svovlsur ammoniak eller ved at anvende forsuret gylle. Ellers risikerer man svovlmangel i afgrøden, som kan blive særlig slem i år, hvor udvaskningen af svovl er større end normalt på grund af den høje vinternedbør. Effekten af forsuring er størst, hvis gyllen udbringes på dage med høje temperaturer, vind og lav luftfugtighed, samt i en lav og tynd afgrøde.

Udtag en prøve til analyse af gyllens næringsstofindhold før den udbringes for at sikre en optimal eftergødskning af afgrøden. Vær opmærksom på at slangerne udbringer gyllen så tæt på jordoverfladen som muligt. Det reducerer risikoen for ammoniaktab.

GØDNINGSTYPE

Valg af gødningstype er beskrevet i artiklen [Optimér virkningen af kvælstofgødninger til vintersæd](#).

Ved første tilførsel anbefales det at bruge en svovlholdig gødning. Hvor der er brug for fosfor og

kalium, bør dette også tilføres ved første gødsning. Ved brug af urea skal man både passe på ammoniakfordampning ved at tilsætte ureaseinhibitor (skal tilsættes i henhold til reglerne om gødningsanvendelse) og sikre afgrødens svovlforsyning på anden måde.

På arealer med manganmangel kan tidlig tilførsel af kvælstof og især tilførsel af svovlsur ammoniak forbedre tilgængeligheden af mangan i jorden. Ifølge de nye regler skal det dog ske inden 1. april for at reducere risikoen for ammoniakfordampning. Tilførsel af svovlsur ammoniak mod manganmangel bør suppleres med udsprøjtning af mangan senere på foråret.

Se også [dyrkningsvejledninger](#) for de enkelte vintersædsafgrøder på LandbrugsInfo.